

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till "Förordnande om utökning av Kalvtjärnarnas naturreservat i Dorotea kommun".

SKÖTSELPLAN

Datum
2007-09-14

Beteckning
511-14210-2006
Dossie
2402145
1(8)

Skötselplan för Kalvtjärnarnas naturreservat i Dorotea kommun

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

Skötselplan för Kalvtjärnarnas naturreservat

(4 bilagor)

Innehållsförteckning

1. Syftet med säkerställande och skötsel

2. Beskrivning av objektet

- 2.1 Administrativa data
- 2.2 Allmän beskrivning av området
- 2.3 Natura 2000

3. Indelning i skötselområden

- 3.1 Skogsmark med fri utveckling
- 3.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

- 4.1 Skogsmark med fri utveckling
 - 4.1.1 Kvalitetsmål
 - 4.1.2 Skötselåtgärder
- 4.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling
 - 4.2.1 Kvalitetsmål
 - 4.2.2 Skötselåtgärder

5 Friluftsliv

- 5.1 Anläggningar och information för friluftslivet
- 5.2 Kvalitetsmål
- 5.3 Skötselåtgärder

6. Övriga anläggningar

7. Nyttjanderätter

8. Utmärkning av gränser

9. Tillsyn och uppföljning

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Bilaga 1: Karta över naturtyper
Bilaga 2: Karta över skötselområden
Bilaga 3: Karta över friluftsanordningar
Bilaga 4: Karta över markägare

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara områdets ursprungliga karaktär av naturskog och dess biologiska mångfald. Naturskogsstrukturer som död ved, gamla träd och god skiktning skall bibehållas och utvecklas. Inom ramen för det primära syftet kan reservatet dessutom nyttjas för rörligt friluftsliv, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa data

Uppgifter om reservatet

Namn	Kalvtjärnarna	
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402145, Natura 2000, nr: SE0810350	
Kommun	Dorotea	
Läge	Ca 70 km NV Dorotea	
Ekonomisk karta	22F 4-7 e-f	
Mittkoordinat	X: 1478000, Y: 7180000	
Naturgeografisk region	33 h, Förfjällsregionen med huvudsakligen nordligt boreal vegetation	
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta	
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket, Statens fastighetsverk, Dorotea Övre Allmänningskog	
Fastighet	Fastighetsbildning pågår	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län	
Totalareal	1510 ha	
Areal produktiv skog	902 ha	
-vatten	62 ha	
- skyddad prod. skog	902 ha	
Naturtyper	- Fjällgranskog	902 ha
	- Lövblandad fjällgranskog	54 ha
	- Fjällbjörkskog	13,7 ha
<i>Klassificering enligt fjällveg.kartan och, för myrvegetation, enligt "Vegetationstyper i Norden", 1994)</i>	- Fattigkärrvegetation (3.2)	369 ha
	- Intermediärkärrvegetation (3.3)	36,4 ha
	- Rikkärrvegetation (3.4)	5 ha

2.2 Allmän beskrivning av reservatet

Reservatsområdet består av två delar med delvis olika karaktär. Den sydvästra delen, som utgör den ursprungliga reservatsavgränsningen, ligger på en plåtå som domineras av en myr- och naturskogsmosaik med gles granskog. Den nordöstra, utökade delen, utgörs av Kalvbergets topp och nordostsluttning där vegetationen nedanför

toppområdet är påverkad av den kalkrika berggrunden. Skogarna i reservatet domine-
ras helt av gran.

I den sydvästra, ursprungliga delen av reservatet, förekommer endast små variationer
i topografin i form av sänkor och mjukt formade höjder. Området är väldigt rikt på
småtjärnar och myrar. Myrarna utgörs främst av fattiga kärr av varierande typer.
Skogen utgörs i regel av gles lågväxt granskog med bitvis rik björkinblandning. I
lidlägena och svackorna bryts mönstret dock av små högproduktiva arealer med mer
ståtlig granskog av högörttyp. Viss plockhuggning har förekommit men skogen har
kvar det mesta av sin ursprungliga prägel.

Från myrarna höjer sig landskapet, i de centrala delarna, upp mot Kalvbergets topp
på 728 meter och från den sluttar landskapet kraftigt åt nordost.

I den centrala och norra delen av reservatet består berggrunden av bergarten dolomit
(kalcium/magnesiumkarbonat). Dolomitförekomsten är ca 3 km lång och bildar åt
nordost en över 100 meter hög vägg med rasbranter under. I Kalvberget är dolomiten
mest en tät grå dolomit, genomdragen av täta kvartsådror. Växtligheten knuten till
bergets branter i nordost och sydost är mycket rik med en blandning av sällsynta
kalkkrävande växter. Särskilt tydligt är detta strax nedanför bergets högsta topp där
en tjärn omges av kärr med en mycket rik fastmattevegetation. I reservatet finns
fjällväxter som gullbräcka, purpurbräcka och klippveronika tillsammans med arter
som hör till de rika sydväxtbergen. Bland sällsynta växter kan nämnas murruta,
klippbräcka, taggbräken, grönbräken, bergdraba, skogsrör, myrull, gräsull och alm.
Ett tiotal orkideér har påträffats i området.

I slutningen längre ifrån dolomitförekomsten utgörs myrarna främst av intermediära
kärr med fastmattesamhällen dominerade av halvgräs, gräs och olika Sphagnum-arter
med inslag av rikkärrsindikerande arter.

Skogarna i nordostslutningen är urskogsartade och närmast dolomitstråken av ut-
präglad högörttyp. Skogen domineras helt av gran och är i högortsstråken mycket
grovstammig. En gran har uppmätts till en diameter av 96 centimeter i brösthöjd.
Träden är ofta rikt draperade med hänglavar. Skogen befinner sig i ett sent succes-
sionsstadium och har en relativt låg slutenhet. Insprängt i granskogen växer en hel
del björk samt enstaka sälgar och rönnar. Även lövträden är ibland mycket grova.
Inslaget av torrträd och lågor är stort och de finns i alla nedbrytningsstadier och ofta i
mycket grova dimensioner. Särskilt riklig förekomst av lågor påträffas i anslutning
till de mer näringsrika översilade partierna i slutningarna.

Svampfloran är mycket artrik i området med nästan hela raden av de arter som hör
till granurskogen. Inom området har bl.a. följande rödlistade arter och signalarter
påträffats: ostticka, lappticka, taigaskinn, rynkskinn, rosenticka, doftskinn, gräns-
ticka, stjärntagging, doftskinn, ullticka, harticka, gammelgransskål, gröntagging,
gulporing, lunglav, skrovellav, luddlav, stuplav, smalskaftlav, skuggkraterlav, sav-
lundlav, flikig skinnlav, knottrig blåslav, brunpudrad nållav, nordlig nållav, rödbrun

blekspik, sotlav, liten sotlav, vitpudrad svartspik, läderlappsav, almlav, nordisk klipptuss, vedtrappmossa och liten hornflikmossa.

Även fågellivet är rikt, och som besökare har man god chans att se arter som tretåig hackspett, lavskrika eller lappmes.

2.3 Natura 2000

Den ursprungliga delen av reservatet, som utgör ca 880 ha, ingår i Natura 2000, den europeiska unionens nätverk av skyddade områden. De naturtyper som enligt EG:s habitatdirektiv (Rådets direktiv 92/43 EEG) förekommer inom reservatet är:

- *Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder* (3130)
- *Dystrofa sjöar och småvatten* (3160)
- *Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn* (7140)
- *Rikkärr* (7230)
- *Aapamyrar* (7310)
- *Klippvegetation på kalkrika bergssluttningar* (8210)
- *Västlig taiga* (9010)
- *Näringsrik granskog* (9050)
- *Skogbevuxen myr* (91D0)

Följande arter som finns upptagen i habitatdirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG) förekommer inom reservatet:

- *Skogsrör, (1948)*
- *Nordisk klipptuss (1981)*

3. Indelning i skötselområden

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag i naturtyp, utvecklingshistorik, dynamik och skötselbehov (se bilaga 2).

3.1 Skogsmark med fri utveckling

Skötselområdet omfattar all skog inom reservatet. Dessa skogar innefattar såväl glesa höjdlägesgranskogar med stort lövinslag som skogar av utpräglad högörttyp. Plockhuggningar har förekommit med huvuddelen är urskogsartad.

3.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

Skötselområdet omfattar alla våtmarker och vattenmiljöer inom reservatet.

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

Här beskrivs generell inriktning av skötseln, kvalitetsmål, skötselplan samt skötsel- och restaureringsåtgärder med avseende på skötselområden.

4.1 Skog med fri utveckling

Skogen ska lämnas att utvecklas fritt vilket innebär att inga aktiva skötselåtgärder ska vidtas.

4.1.1 Kvalitetsmål

Fri utveckling innebär att naturliga processer, så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen, ska tillåtas fortgå utan mänsklig påverkan. Andelen död ved av det totala vedförrådet (döda och levande träd) ska öka för att på sikt uppgå till minst 30 % som ett genomsnitt i tid och rum.

4.1.2 Skötselåtgärder

Skötseln innebär frånvaro av mänskliga ingrepp (bilaga 2, delområde 1).

4.2 Våtmarker och vatten med fri utveckling

Fri utveckling innebär att våtmarkerna ska få utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

4.2.1 Kvalitetsmål

Arealen våtmarker och vatten ska bibehållas.

4.2.2 Skötselåtgärder

Inga åtgärder ska utföras.

5. Friluftsliv

Naturreseptatet Kalvtjärnarna är beläget knappt 20 km från Borgafjäll. Från områdets högsta punkt, Kalvberget, är utsikten milsvid och växtligheten vid bergets brant är mycket rik med en blandning av sällsynta kalkkrävande växter. Området besöks idag i liten utsträckning av allmänheten. Utökningen av reservatet gör att reservatet nu sträcker sig ned till den väg som går mellan Dorotea och Borgafjäll. Detta gör att en viss ökning i besöksfrekvens kan förväntas. Den förväntade ökningen i besöksfrekvens bedöms dock inte bli så stor att den äventyrar områdets naturvärden. En förutsättning för att reservatet ska bli välbesökt är att vissa anläggningar för friluftslivet iordningställs och att området görs känt för allmänheten. Det fortsatta nyttjandet av området bör stimuleras och ske på så sätt att områdets naturvärden långsiktigt bibehålls.

5.1 Anläggningar och information för friluftslivet

Idag saknas färdigställda anläggningar i eller i anslutning till reservatet. I den östra delen av reservatet där gränsen följer vägen finns möjlighet att bygga en parkering som kan användas som huvudentré till reservatet. I den västra delen av reservatet

finns en skoterled som i huvudsak går över myrmarker. Denna skoterled kan, främst vintertid, även fungera som en väg in i reservatet. (bilaga 3)

5.1 Kvalitetsmål

Den del av reservatet dit besökare kanaliseras ska vara besöksvänligt och informativt. Anläggningarna i reservatet ska genomgående vara väl skötta och underhållna. Reservatet ska nyttjas för friluftsliv utifrån dess naturgivna förutsättningar.

- Reservatets ska ha en tydlig entré med information som beskriver reservatets naturmiljö, stigar och anläggningar samt de föreskrifter som gäller för allmänheten. Det skall även finnas reservatsskyltar där skoterleden korsar reservatsgränsen.
- En uppmärkt och underhållen stig ska finnas. Stigen ska leda upp mot den tjärn som ligger strax nedanför Kalvbergets topp.
- Ett vindskydd med eldstad och en informationstavla ska finnas vid den tjärn som ligger strax nedanför Kalvbergets topp.
- Vindskydd och informationstavlor inom reservatet ska vara väl underhållna och i gott skick
- Reservatet ska ha en folder

5.2 Skötselåtgärder

- Vid entrén till reservatet ska en reservatsskylt i A0-format sättas upp. Vid entrén ska också en skylt sättas upp som visar var stigen, som leder in i reservatet, börjar.
- Där skoterleden korsar reservatsgränsen ska reservatsskyltar i A2-format (2 st) sättas upp.
- En mindre parkering ska anläggas i reservatets östra del.
- En stig ska röjas och märkas upp. Stigen ska leda från parkeringen upp mot den tjärn som ligger strax nedanför Kalvbergets topp. Spänger ska byggas där så anses nödvändigt. Vid stigens början ska en vägvisningsskylt finnas som visar vart stigen leder. Stigen ska regelbundet ses över och vid behov rustas upp.
- Ett vindskydd ska uppföras vid den tjärn som ligger strax nedanför Kalvbergets topp. Vid vindskyddet ska en informationsskylt i A2-format sättas upp. Vindskyddet ska underhållas och rustas upp efter behov.
- De reservatsskyltar som ska finnas i reservatet ska regelbundet ses över och rustas upp eller bytas ut vid behov.
- En folder ska tas fram för Kalvtjärnarnas naturreservat.

6. Övriga anläggningar

Inom reservatet finns inga övriga anläggningar.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Rennäring får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Tillsyn och uppföljning

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och rapporteras. Tillsynen av anläggningar, utmärkningar och skyltar kan komma att överlåtas.

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

Uppföljning av bevarandemålen kommer att följa de riktlinjer som är uppsatta av Naturvårdsverket för reservat och Natura 2000-områden. Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var
Anläggande av parkering	2007-2009	Se kapitel 5 och bilaga 3
Uppsättning av reservatsskyltar	2007-2009	Se kapitel 5 och bilaga 3
Röjning och uppmärkning av stig	2008-2009	Se kapitel 5 och bilaga 3
Uppsättning av vindskydd	2008-2009	Se kapitel 5 och bilaga 3
Framtagning av folder	2007-2008	